

Çıtkırıldım Yunuslar

Yunusların canı çok tatlı olmalı. Avustralya'da Köpek Balıkları Körfezi'nde beş dişi yunus arada bir gaga şeklinde uzamış burunlarını süngerle örterek korumaktadırlar. Bu gözlemi ABD'de Michigan Üniversitesi'nde Biyolog Rachel Smolker yapmıştır. Yunuslar bu şekilde besin ararken, kayaların, deniz kestanelelerinin ve zehirli balıkların burunlarını incitmesini önlerler. Neden yalnız beş yunusun böyle bir yöntemle başvurduğu anlaşılammıştır.

Selçuk Alsan

Science et vie, Ekim 1997

Evde AIDS Testi Yasaklandı

Alman hükümeti "Evinizde iki dakikada AIDS testi"nin satışını yasakladı. İmalatı yapan Frankfurt yakınındaki NOHIV firması testin laboratuvar testleri kadar güvenilir ve evde gebelik testleri yapmak kadar kolay olduğunu söylüyor. Fakat, Almanya Federal Aşı Ofisi yasaklamayı çok haklı bir nedene dayandırıyor: Kendilerine AIDS teşhisi koyanlar sağlık kuruluşlarına başvurmaktan kaçınacak ve izlenemeyeceği için kimlere hastalık bulaştırdığı belirlenemeyecektir. AIDS'le savaşta en önemli noktalardan biri AIDS'li hastanın mikrobi kimden aldığı ve kimlere verdiğini belirlemektir. Hastalığın yayılması böylece bir derece önlenabilir. Fakat, hayat kadını müşterisi evli bir insan, eşinin duymaması için hastalığını gizleyebilir; oysa, AIDS teşhisi laboratuvarında yapıldığında o kişi fişlenmekte ve sıkı takibe alınmaktadır.

Selçuk Alsan

New Scientist, 6 Eylül 1997

Maymunlarda Şizofreni

Tıp hızla değil, baş döndürücü bir hızla değişiyor. Bugüne kadar şizofrenili hastalarda, daima beynin bazı bölgelerinde bir sinirsel iletim maddesi (nöromediatör veya nörotansmitter) olan dopamin'in arttığı düşünülüyordu. Yale

Üniversitesi'nden bir grup araştırmacı maymunlarda bunun tersini gösterdi. Bu araştırmacılar *Cercopithecus* cinsi maymunlara fensiklidin vererek şizofreni belirtilerinin dopamin eksikliğine bağlı olabileceğini gösterdiler. Fensiklidin veya kısa adıyla PCP, "melek tozu" adıyla da tanınan bir uyuşturucudur. Fensiklidin verilmesi maymunlarda şizofrenik belirtilere neden olur; akli bozukluklar, bellek kusurları, sosyal iletişim problemleri, sanrılar... PCP verilmiş 9 maymunun beyin kimyası incelendiğinde beynin iki bölgesinde dopamin'in azaldığı görüldü. Prefrontal kıvrımın kabuğunun (korteks) arka-yan bölgesi ve prelimbik beyin kabuğu. Prefrontal kortekste dopamin azalmasıyla gözlenen anormal davranışlar arasında paralellik vardı.

Selçuk Alsan

Recherche, Ekim 1997

5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Yapıldı

Türk Sosyal Bilimler Derneği (TSBD) tarafından düzenlenen 5. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi, 12-14 Kasım 1997 tarihleri arasında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi yerleşkesinde gerçekleşti.

Bu yıl 30. kuruluş yıldönümünü kutlayan, Türkiye'de sosyal bilimlerin tüm alanlarını kapsayan ilk ve tek bilim derneği olma özelliğini taşıyan TSBD'nin, daha önceki ulusal kongreleri sırasıyla 1980, 1989, 1992 ve 1995'de düzenlenmişti.

5.

**U L U S A L
S O S Y A L
B İ L İ M L E R
K O N G R E S İ**

12 Kasım'da başlayan kongrenin ana temasını "Demokrasi: Birikim, Sorunlar ve Gelecek" oluşturuyordu. 5. Kongrede bu tema etrafında siyasal demokrasinin gelişmesinden etnik ve dinsel kimlik sorunlarına, sivil toplum örgütlerinin konumu ve işlevlerinden göç ve kentleşmeye, ekonomi politikası tartışmalarından örgüt ve işyeri demokrasisine, demokratikleşme sürecinde eğitim, bilim ve kültür politikalarından kadın sorunlarına varan çeşitli konularda hazırlanmış 144 bildiri, üç gün süreyle, ODTÜ'deki sekiz ayrı toplantı salonunda, toplam 28 oturumda tartışıldı.